

TEKNOGRAPH

AKTEK TEKNO BÜLTEN

“Splinternet” - Split Internet

Rusya bir “splinternet” yaratma riski ile dünyayı karşı karşıya bırakmış durumda ve bu durum geri döndürülemez olabilir. Eğer Rusya internetin yönetim organlarıyla bağlantısını tam olarak keserse, internet hiçbirimiz için bir daha asla eskisi gibi olmayabilir gibi görünüyor. Son zamanlarda yaşanan üzücü gelişmeler ile birlikte teknoloji alanında da bu tür bir iddia dolanmaya başladı bile. Bunun baş sebebi ise, Rusya'nın Batı'nın çevrimiçi hizmetlerinden de gerçek dünyadaki küresel ticaret yollarından koparılması kadar ani bir şekilde engellenmesi oldu.

Facebook tamamen Rus yetkililer tarafından engellendi, Twitter ise neredeyse tamamen kesildi. Apple, Microsoft, TikTok, Netflix ve diğerleri dâhil olmak üzere daha birçok şirket gönüllü olarak Rusya pazarından çekildi. Durum gözlemlendiğinde Rusya'nın, dijital bir parya devlet olarak İran'dan pek bir farkı kalmamış gibi duruyor diyebiliriz.

Ancak görünenden de daha derin bölünmeler olduğu konuşuluyor ve hem Rusya hem de Batı dünyasının aksiyonları bunları tetiklemeye devam ediyor. Rusya, Meta'yi (Facebook, Instagram ve Whatsapp'ın sahibi) “aşırılıkçı bir örgüt” olarak ilan ederken, Avrupa Konseyi gibi uluslararası yönetim organlarından çekildi ve Avrupa Yayın Birliği'nden kendini uzaklaştırdı. Bu tür hareketler internetin yönetim organları tarafından tekrarlanmaya devam ederse sonuçlar internetin gidişatını sallayacak gibi duruyor.

Hareketler, bugün sahip olduğumuz tek bir küresel internet yerine, birbiriyle konuşmayan ve hatta belki de interneti kullanarak çalışan çok sayıda ulusal veya bölgesel ağımızın olduğu bir “splinternet” (veya Balkanlaşmış internet) korkusunu artırıyor. Bu, tek bir küresel iletişim teknolojisi olarak internetin sonunu ifade ediyor ve bunun gerçekleşmesi durumunda geçici de olmayacak gibi duruyor.

Çin ve İran, erişimlerinde devletlerinin regüle ettiği kısıtlamalar ile birlikte, ABD ve Avrupa ile aynı internet teknolojisini kullanmaya devam ediyor ve mevcut sistemde

her ülkenin çeşitli kısıtlamaları bulunuyor. Eğer bu tür ülkeler, rakip yönetim organları ve rakip bir ağ kurarlarsa, yalnızca dünyanın tüm büyük uluslarının karşılıklı anlaşması ağı yeniden inşa edebilir ve bu durum da birbiriyle tek bir ağ üzerinden bağlantılı olan bir dünya döneminin sonunu getirebilir.

Bilinmesi gerekiyor ki, Rusya, Çin veya diğer bazı ülkeler, IP adreslerini ve DNS'yi yöneten organlara rakipler oluşturur ve bunları kurarsa, onları bir araya getirmek, rakip teknolojik protokoller inşa etmekten daha zor olabilir. Böyle bir durumda, kazanılmış çıkarlar oluşacak, çeşitli ülkeler hangi ağı seçeceklerine karar vermek durumunda kalacak ve bu da ortak bir bağlantı siyasetini artık ortadan kaldıracak. Herkes olmak istediği internet sisteminde, kendilerine uygun regülasyonlar ile yaşayacak. Tabii ki halklar için bu durum mevcut siyasi fıkri ile aynı olmayabilir ve bu durum da ciddi sorunlara neden olabilir.

Farklı ağları tek bir küresel internete yeniden bağlama sorunu, aslında teknik değil, politik bir sorun ve biliyoruz ki çoğu zaman çözülmesi en zor olan konular siyasi sorunlar oluyor. Rusya'nın bu aksiyonlarının bir splinternet'e yol açması hala mümkün ama şimdilik herkes tutunmaya ve kırılgan statükoyu kendi lehlerine doğru ince ince itirmeye istekli görünüyor. En azından internetin kırılmasına izin verilmiş olsaydı, bu şimdiye kadar gerçekleşmiş olurdu.

En basitinden düşünelim, Çin ve Rusya ortak bir internet ağı kuruyor ve bu internet protokolünde sosyal medya tamamen yasak. Akabinde Türkiye mevcut internet sisteminden çıkıp bu ağ üzerinde internet kullanmaya karar veriyor. Otomatik olarak da sosyal medya ülkede yasak hale geliyor. Sizce bu halk tarafından kabul edilir mi? Sorusu bile iç ürpertiyor.

Ukrayna, savaş sırasında Clearview AI'nin yüz tanıma teknolojisini kullanmaya başladı

ABD'li girişimin Rus askerlerinin kimliklerini ortaya çıkarmaya ve yanlış bilgilerle mücadele etmeyi kılıf etmesinin ardından, şirketin CEO'su Reuters'e verdiği demeçte, Ukrayna Savunma Bakanlığı'nın cumartesi günü Clearview AI'nin yüz tanıma teknolojisini kullanmaya başladığını bildirdi.

Clearview'in danışmanı ve ABD başkanları Barack Obama ve Joe Biden'in eski diplomatı Lee Wolosky, Ukrayna'nın Clearview AI'nin güçlü yüz arama motoruna ücretsiz olarak erişim elde ettiğini ve yetkililerin diğer kullanımların yanı sıra, kontrol noktalarında ilgili kişileri de kimlik incelemesine tabi tutma konularında izin verdiğini ekledi.

Yapılan bir bildiriye göre, bu girişim Rusya'nın Ukrayna'ya olan çıkartması ve Clearview İcra Kurulu Başkanı Hoan Ton-That'ın Kiev'e yarım kılıf eden bir mektup göndermesinden sonra şekillenmeye başladı. Clearview, Ukrayna'daki eylemlerini “özel bir operasyon” olarak nitelendiren Rusya'ya kullanım konusunda bir teklifte bulunmadığını da söyledi.

Ukrayna Savunma Bakanlığı sorulan sorulara bir cevap vermezken, daha önce, Ukrayna Dijital Dönüşüm Bakanlığı Sözcüsü, Clearview gibi ABD merkezli yapay zekâ şirketlerinden gelen teklifleri değerlendirdiğini söylemişti. Birçok batılı işletme, internet donanımı, siber güvenlik araçları ve diğer destekler konusunda Ukrayna'ya yardım sözü vermiş ve bunların birçoğunu gerçekleştirmişlerdi.

Ton-That'ın mektubu ayrıca Clearview'in teknolojisinin ailelerinden ayrılan mültecileri yeniden bir araya getirmek, Rus ajanları tespit etmek ve hükümetin savaşla ilgili yanlış sosyal medya paylaşımlarını

çürütmesine yardımcı olmak için kullanılabileceğini ifade ediyordu.

Bundan daha önce ABD kolluk kuvvetlerine satış yapan Clearview, web'den görüntü aramak gizlilik haklarını ihlal etmekle suçlanıyor ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki davalarla mücadele ediyor. Clearview'in iddiası, veri toplamının Google arama motorunun çalışmasına benzer olduğu şeklinde ama eklemeliyiz ki Birleşik Krallık ve Avustralya da dâhil olmak üzere birçok ülke, uygulamalarını yasa dışı kabul etmiş durumda.

[Daha Fazla Bilgi →](#)

Yapay dokunuş: Sanal gerçekliği daha sürükleyici hale getiren yeni teknoloji

Dokunma ve sıcaklık duyguları karmaşık biyolojik süreçler ve aktif mentol ve kapsaisin gibi günlük kimyasallar ile bu duyu alan simüle etmek ve daha gerçekçi VR deneyimleri yaratmak mümkün.

Bir kapı açtığınızı ve sıcaklığın teninize çarptığını düşünün. İçeri girmek için kendinizi hazırlıyorsunuz, duman ve ısı vücudunuzu sarıyor ve bununla mücadele ediyorsunuz. Yanan bir binanın içerisindesiniz ve etrafınızda alevler titriyor. Bir anda kendinizi dışarı atıyorsunuz, dışarı o kadar soğuk ki titremeye başlıyorsunuz, elleriniz ve ayaklarınız soğuktan uyuşuyor. Ve bir anda gözlüğünüzü ve kulaklığınızı çıkartıyorsunuz, her şey duruyor. Az önce inanılmaz derecede gerçekçi bir eğitim egzersizini bitirdiniz. Bu hislerin hiçbir, gerçek gibi görünseler de aslında çevrenizdeki değişikliklerden kaynaklanmadı. Bunun yerine, cildinize farklı hisleri taklit etmek için özenle seçilmiş kimyasallar pompalandı.

Bu tür uyarıcılar, tüm insan duyu alanının en karmaşığı olan dokunmayı anlamak için uzun zamandır faydalı birer araştırma konusu oldu. 1990'larda, biberin özü olan kapsaisin ve nanele bulunan mentol üzerine yapılan çalışmalar, vücudumuzun sıcak ve soğuk koşullara nasıl tepki verdiğini belirlememize yardımcı oldu. Şimdi, Jasmine Lu ve Chicago Üniversitesi'ndeki meslektaşları, bu bilgiyi kimyasal olarak uyarılan duyumlar yaratmak ve sanal ortamları şaşırtıcı derecede gerçekçi kılmak için kullanıyor.

Araştırmacılar, kimyasal haptik adı verilen bir teknolojiye, cilde yerleştirildiğinde kullanıcının, talep üzerine sıcak veya soğuk, uyuşma veya karıncalanma gibi çeşitli duyumlar yaşamasına neden olabilen giyilebilir bir cihaz geliştirdiler. Bu cihaz kullanıldığında gerek oyuncuların gerek eğitimde olan itfaiyecilerin, son derece gerçekçi bir sanal dünya deneyimi yaşamalarına neden oluyor.

Bu cihaz ile dokunma deneyimini de yaşatmayı hedefleyen araştırmacılar bu konuda da ciddi bir ilerleme kaydetmiş durumda. Cihaz üzerindeki haptik adı verilen ufak titreşimler ve kılcal plastikler ile dokunma konusunda hissiyat yaratmada neredeyse son aşamaya gelindiği vurgulanıyor. Metaverse'de bu konudaki bir gelişme kullanıcılar tarafından çok ciddi bir şekilde benimsenecek gibi duruyor. Bakalım bu konudaki gelişmeler ne dereceye kadar ilerleyecek?

[Daha Fazla Bilgi →](#)

Twitter sonraki 100 milyon kullanıcıasını nasıl eklemeyi planlıyor?

“Ürünü daha katılımcı ve ulaşılabilir hale getirmeliyiz” diye konuşuyor şirket yetkilileri. Twitter'ın çok büyük bir hedefi var: Şirket, 2023'ün sonuna kadar 100 milyon kullanıcı daha eklemek istiyor ve bu onları için bugün itibarıyla yaklaşık yüzde 50'lik bir büyüme olarak göze çarpıyor. Bunu yapmak için Twitter'ın son yıllarda olduğundan çok daha hızlı bir şekilde kullanıcı eklemesi, yeni ürünleri piyasaya sürmesi ve kullanıcıların uygulamayla daha düzenli etkileşim kurmasını sağlaması gerekecek.

Bu amaçla şirket, Kasım ayında Parag Agrawal'ı yeni CEO olarak atadı. Agrawal'ın hedefleri arasında Twitter ile ilgili asırlık bir sorunu düzeltmek var: Bu da çoğu insanın hizmete gelip paylaşım yapmaması. Twitter'ın tasarımı başkanı Anita Butler bunu açıkça söylüyor: “İnsanları Twitter'a kaydolmaya ikna etmekte sorun yaşıyoruz. Bizim sorunumuz bu müşterileri elde tutmak.”

Twitter'ın yeni tüketici mühendisliği lideri Weber'e göre, Agrawal'ın etkisi ürünlerin nasıl geliştirildiği konusunda hissediliyor. “Giderek daha fazla veri odaklı hale geliyoruz” diye konuşurken, “Bence Parag, temelde pragmatik olduğumuz bir kültürden değişim getiriyor. Metriklere bakıyoruz, deneyler yapıyoruz, deneylerin boyutunu artırıyoruz.”

Bir başka yönetici Sullivan'a göre ise, Agrawal'ın en önemli ürün önceliği “Twitter'ı her bir kişi için daha alakalı hale getirmek”. Twitter geçmişte hesapları manuel olarak takip eden kullanıcılar güveniyordu ancak şirket son zamanlarda kullanıcıların görmek isteyeceğini düşündüğü tweet'leri ortaya çıkarmak için makine öğrenimine yatırım yapıyor.

Ekip aynı zamanda, etkileşim sorununu çözmek için, belirli ilgi alanlarını paylaşan kişilerle tweet atmak için Facebook Grupları ve Reddit'in bir karışımı gibi davranan “Topluluklar” adlı bir özelliği test ediyor. “İnsanlardan duyduğum şeylerden biri, ‘Çok

şey okudum. Tweet'leme konusunda rahat değilim ya da ne zaman ve neden tweet atmam gerektiğini bilmiyorum. Daha küçük bir insan topluluğuna tweet atıyor olsaydım daha iyi hissedirdim” diye konuşuyor Sullivan. “ Bu yüzden, hem bireyler hem de spektrum boyunca, kendilerini gerçek yaratıcılar olarak gören insanlar için ürünü daha katılımcı ve ulaşılabilir hale getirmemiz gerekiyor.” diye konuşuyor.

Kripto konusunda eski CEO'ları Dorsey'in de yakınlarından kaynaklanan paralel bir strateji içerisinde olan Twitter; Bitcoin kabul etmek için profillere bir “bahış kavanozu” özelliğinin yakın zamanda eklenmesine işaret ederek, “Değer kaktılarını hissedem tüm insanlar, değer alan ve ödeme alan insanlarla doğrudan bağlantı kurabilmelidir” diye de ekliyor.

[Daha Fazla Bilgi →](#)

Biden, devlet destekli dijital para birimine doğru büyük bir adım attı.

Biden yönetimi, ABD Merkez Bankası Dijital Para Birimi olarak bilinen CBDC'nin (Central Bank Digital Currency) daha fazla araştırılmasına ve geliştirilmesine destek vereceğini açıkladı.

Ufukta bir ABD dijital para birimi olabilir. Başkan Joe Biden çarşamba günü imzaladığı ve içeriğinde federal hükümete kripto para birimleri gibi dijital varlıkların olası kullanımlarını ve düzenlemelerini keşfetme talimatı bulunan kapsamlı bir yürütme emri iletti. Yürütme emrinde, “Yönetimim, Amerika Birleşik Devletleri CBDC'sinin potansiyel tasarımı ve dağıtım seçeneklerine yönelik araştırma ve geliştirme çabalarının en yüksek derecede öncelik veriyor” deniyor.

Emirde aynı zamanda, çok çeşitli ajanslardan, tasarım ve güvenliden finansal ve toplumsal etkilere kadar dijital para

birimlerini kapsayan çeşitli konularda araştırma yapmaya ve raporlar sunmaya başlamaları isteniyor.

Bir ABD dijital para birimi, mal ve hizmet satın almak gibi günlük deneyimler açısından çok fazla değişiklik yaratmayacak olsa da ekonomistler, merkezi ve ticari bankacılığın yanı sıra hükümet yaptırımları, bankacılıkta erişilebilirlik ve vergiler konusunda bir reform yaratacağını söylüyorlar.

Fed, ocak ayında mevcut ödeme sistemlerini tamamlayacak CBDC yaradığı potansiyeline ilişkin bir White paper yayınladı. CBDC'nin yetkiliciler için ödemeleri daha ucuz ve daha kolay hale getirebileceğini ancak aynı zamanda ABD finansal sisteminin istikrarı için bir risk oluşturabileceğini de bildirmedi.

ABD, dijital para birimine sahip ilk ülke olmayacak. Çin, 140 milyondan fazla insanın dijital “cüzdanlar” açtığı kendi CBDC'sini tanıttı ve diğer birçok ülke dijital para birimlerini piyasaya sürdü veya geliştiriyor. Buna örnek olarak, Bahamalar'ın Kum Doları, dünyanın en başarılı dijital para birimleri arasında sayılıyor.

[Daha Fazla Bilgi →](#)